

รายงานการตรวจราชการและนิเทศงานกรณีปกติ รอบที่ 1 กระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564
จังหวัดพะเยา

วันที่ 21-22 มกราคม 2564

Agenda Base : ประเด็นที่ 3 ระบบสุขภาพปฐมภูมิ
หัวข้อ จัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สสจ./รพท./รพช./สสอ.
2. หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก สสจ.
หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม รพท./รพช./สสอ.
3. วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา/สาเหตุ

จังหวัดพะเยา มีหน่วยบริการโรงพยาบาลแม่ข่าย 9 แห่ง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข 95 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) 14 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขในสังกัด เทศบาลเมืองพะเยา 2 แห่ง ดูแลประชากรทั้งสิ้น 477,152 คน ทั้งนี้ ตามนโยบายการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ในส่วนของระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อดูแลประชาชนใกล้บ้าน ใกล้ใจ บริการทุกคน ทุกที่ ทุกเวลาด้วย เทคโนโลยี จังหวัดพะเยาได้ดำเนินการ Mapping การจัดระบบหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ตามเกณฑ์ประชากรประมาณ 8,000-12,000 คน ในระหว่างปี 2563 - 2572 (แผน ระยะ 10 ปี) ให้ครอบคลุมประชากรทั้งจังหวัด โดยคำนึงถึงบริบทพื้นที่ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว จำนวน 43 หน่วยบริการ และ ในปี 2560 - 2563 มีหน่วยบริการ และเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ 3 S ขึ้นทะเบียนในระบบ และ เปิดดำเนินการ หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) (คลินิกหมอครอบครัว) ทั้งหมด 22 หน่วยบริการ ในปี 2564 มีแผน เปิดหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) เพิ่ม 7 หน่วยบริการ รวม 29 หน่วย บริการ ครอบคลุมประชากรทั้งจังหวัด จำนวน 301,144 คน คิดเป็น ร้อยละ 63.11

สถานการณ์ปัญหา (GAP)

1. การโยกย้าย ลาออก ลาศึกษาต่อของแพทย์ที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) การสรรหาแพทย์ของโรงพยาบาลแม่ข่าย ที่สนใจหลักสูตรแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว การอบรมระยะสั้น “เวชศาสตร์ครอบครัวสำหรับแพทย์ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ” หรือการอบรมหลักสูตร Basic Course of Family Medicine for Primary Care Doctor ลงปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ตามแผนที่ทางอำเภอกำหนดไว้

2. ศักยภาพและความเข้าใจของทีมหมอครอบครัว ในการดูแลประชาชนตามหลักเวชศาสตร์ครอบครัว เพื่อการจัดรูปแบบบริการของระบบบริการปฐมภูมิ ที่แตกต่างจากการเป็น Extended-OPD หรือรูปแบบเดิมของบริการงานประจำ รพ.สต.

3. การให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนา หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) จากโรงพยาบาลแม่ข่ายและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ที่ยังให้ความสำคัญของปฐมภูมิ มีการสนับสนุนค่อนข้างน้อย

4. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบ

4. การถ่ายระดับ โดย OKRs Concept

Objective : ประชาชนได้รับบริการโดยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว (หรือผ่านการอบรม) และทีมที่มีคุณภาพ ร้อยละ 60

KR1 : จัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) คุณภาพ ครอบคลุมร้อยละ 60 ของประชากรทั้งหมด

KR2 : หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) มีคุณภาพ ร้อยละ 100

KR3 : ยกระดับการพัฒนาาระบบสุขภาพปฐมภูมิ

O1 : พัฒนาแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวหรือแพทย์ที่ได้รับการอบรมตามเกณฑ์

KR1 : หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวหรือแพทย์ผู้ผ่านการอบรมฯ ปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์

KR2 : หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) มีการพัฒนาโครงสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อรองรับการพัฒนา

KR3 : หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) มีทีมสหวิชาชีพ ที่ผ่านการอบรมเวชศาสตร์ครอบครัวลงปฏิบัติงานได้ตามแผนการพัฒนา

O2 : หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ให้บริการเชิงรุกและเชิงรับ ตามปัญหาสุขภาพบริบทของพื้นที่เป็นรูปธรรม

KR1 : รพ.สต.ใน หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ผ่านการรับรองคุณภาพ รพ.สต.ติดดาว ระดับ 5 ดาว ร้อยละ 100

KR2 : มี คณะกรรมการ พชอ./พชต. เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาสุขภาพตามบริบทของพื้นที่

O3 : ลดแออัดจำนวนผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลแม่ข่ายโดยเฉพาะ DM/HT

KR1 : รพ. มีการส่งต่อผู้ป่วยโรค DM/HT ไปรับบริการที่หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) คุณภาพใกล้เคียง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

KR2 : สัดส่วนการใช้บริการผู้ป่วยนอก ระหว่างหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) และโรงพยาบาลแม่ข่าย ไม่น้อยกว่า 60 : 40

5. แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา

มาตรการ : พัฒนาศักยภาพระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ พัฒนากำลังคนในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ และขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์

จังหวัดพะเยาได้ดำเนินการพัฒนาหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ดังนี้

1. เปิดดำเนินการหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ตามเกณฑ์ 3S และขึ้นทะเบียนตาม พรบ.ระบบสุขภาพปฐมภูมิ 2562 ในปี 2563 จำนวน 22 หน่วยบริการ

2. มีการทบทวนแผนการจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ในระยะ 10 ปี (2563-2572) ครอบคลุมประชากรทั้งจังหวัด จำนวน 43 หน่วยบริการ

3. แผนการขึ้นทะเบียนฯ และเปิดดำเนินการหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) จำนวน 7 หน่วยบริการ ครอบคลุมประชากรทั้งจังหวัด

4. พัฒนาหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) ต้นแบบระดับจังหวัด

4.1 เขตเมือง ได้แก่ หน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU) รพ.สต.บ้านต๋อม หน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU) สอนแม่ปืม และหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU) รพ.สต.ท่าวังทอง โรงพยาบาลแม่ข่าย คือ โรงพยาบาลพะเยา

4.2 เขตชนบท ได้แก่ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (NPCU) รพ.สต.ขุนควร โรงพยาบาลแม่ข่าย คือ โรงพยาบาลปง เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (NPCU) รพ.สต.พระธาตุซิงแกง โรงพยาบาลแม่ข่าย คือ โรงพยาบาลจุน เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (NPCU) รพ.สต.บ้านเหล่า โรงพยาบาลแม่ข่าย คือ โรงพยาบาลแม่ใจ

5. สนับสนุนการผลิตแพทย์หลักสูตรแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว การอบรมระยะสั้น “เวชศาสตร์ครอบครัวสำหรับแพทย์ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ” หรือการอบรมหลักสูตร Basic Course of Family Medicine for Primary Care Doctor ลงปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU)

5.1 คณะทำงานพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ จังหวัดพะเยา (Service Plan) ทำหน้าที่ในการบูรณาการ พัฒนาเชื่อมโยงระบบบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU รพ.สต.ติดดาว พขอ. สุขภาพภาคประชาชน และ HL)

5.2 การเรียนรู้ด้านเวชศาสตร์ครอบครัว จังหวัดพะเยา เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเวชศาสตร์ครอบครัว กับศูนย์การเรียนรู้เวชศาสตร์ครอบครัว โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

5.3 มีแหล่งสมทบในการฝึกปฏิบัติ แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ได้แก่ โรงพยาบาลปง โรงพยาบาลจุน และ โรงพยาบาลแม่ใจ

5.4 มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว (วุฒิปัตร/อนุมัติบัตร) จำนวน 12 คน : ผ่านการอบรมระยะสั้น “เวชศาสตร์ครอบครัวสำหรับแพทย์ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ” 17 คน ผ่านการอบรมหลักสูตร Basic Course of Family Medicine for Primary Care Doctor ลงปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) 2 คน เป็นแพทย์เชี่ยวชาญต่ออายุราชการ จำนวน 3 คน ผ่านการอบรมและเป็นแพทย์ประจำ PCU

ข้อมูลแพทย์เวชศาสตร์จังหวัดพะเยา

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน ปชก.ทั้ง อำเภอ	จำนวน ปชก.ที่มี FM ดูแล	ร้อยละ ความ ครอบคลุม	จำนวน ทีมPCU/ NPCU	แผน จัดตั้ง ทีม ปี ๖๔	จำนวน แพทย์ (วว.)	จำนวน แพทย์ (อว.)	อบรม short Course ปี ๖๐-๖๒	อบรม Basic Course ปี ๖๓	แผนอบรม Basic Course ปี ๖๔
1	เมืองพะเยา	132,432	62,703	47.35	6	1	1	1	4		
2	จุน	48,515	39,223	80.85	3	1	1	1	2	1	
3	เชียงคำ	77,193	21,445	27.78	2	1	1	-	2		1
4	เชียงม่วน	18,270	11,948	65.40	2		1	-	2		
5	ดอกคำใต้	66,720	22,293	33.41	2	3	-	1	3		2
6	ปง	50,389	9,296	18.45	1	1	2	1	-		
7	แม่ใจ	32,403	32,403	100	3		1	1	2		
8	ภูซาง	30,742	7,432	24.18	1		-	-	1		
9	ภูกามยาว	20,488	20,488	100	2		-	-	1	1	
	รวม	477,152	227,231	47.62	22	7	7	5	17	2	

6. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

7. ข้อเสนอแนะต่อผู้นิเทศ

7.1 สำหรับพื้นที่ : โรงพยาบาลแม่ข่ายควรให้ความสำคัญในการลดความแออัดผู้ป่วยโรคที่สามารถดูแลได้ในระดับปฐมภูมิ โดยเฉพาะ DM/HT ให้ไปรับบริการที่หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU/NPCU) คุณภาพใกล้บ้าน

7.2 สำหรับส่วนกลาง -

ผู้รายงาน 1. นางสาวสุทธิพร ชมภูศรี
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
E-mail : mok_suti@hotmail.com
โทรศัพท์ 0-5440-9126-127 และ 08-4608-5265
2. นางพัทธนันท์ เพียรลุประสัทธิ
ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
E-mail : patssjpyo@gmail.com
โทรศัพท์ 0-5440-9126-127 และ 08-5709-7227
วัน/เดือน/ปี 14 มกราคม 2564